

Список використаних джерел

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту» із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-ІХ від 18.12.2019.
2. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (наказ Міністерства від 08.04.1993 № 93, державна реєстрація: від 30.04.1993 № 35) / за заг. ред. А.П. Зайця, В.С. Журавського // Вища освіта в Україні нормативно-правове регулювання. – К. : Форум, 2003.

Я.В. Лебедєва,

старший викладач кафедри управління та адміністрування
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

БІЛІНГВАЛЬНА ОСВІТА: ІДЕОЛОГІЯ, ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Теорія білінгвальної освіти, то глибоко процесу, при якому друга мова є не стільки метою, скільки засобом навчання/викладання спеціальних дисциплін, інтенсивно розробляється останнім часом як в Україні, так і за кордоном. Необхідність теоретичного осмислення проблем білінгвальної освіти в зарубіжній та вітчизняній практиках посилюється в зв'язку з процесами глобалізації та інтернаціоналізації всіх сфер життя, потребами культурного діалогу та збереження національної ідентичності, розвитку толерантності та міжкультурного взаємодії.

Сьогодні полікультурна білінгвальна освіта засобами вивчення рідної та другої мов, є важливою складовою модернізації цілей і змісту національних освітніх систем в країнах Європи, і України зокрема, які прагнуть забезпечити підготовку фахівців європейського рівня, здатних працювати в масштабах загальноєвропейського єдиного освітнього простору і ставати активними суб'єктами сучасного суспільства.

На даний час в країнах Європи існує кілька варіантів білінгвальної освіти: а) білінгвальна освіта засобами мов лінгвістичної більшості і лінгвістичної меншості; б) білінгвальна освіта засобами мови, що вважається офіційною мовою держави, і мовами етнічних груп; в) білінгвальна освіта засобами рідної та іноземної мов.

Історично склалось так, що протягом століть територія сучасної України була під впливом різних держав, а відтак і різноманітних мов та культур, що і спричинило до зародження, в першу чергу, білінгвізму.

Як відомо, Україна є порівняно етнічно однорідною країною, де етнічні українці становлять приблизно 75% населення. Однак в окремих регіонах мешкають представники різних національних меншин. На сьогодні у межах незалежної України проживає більше сотні етнічних груп [1].

Мовна освіта в Україні реалізується через систему загальноосвітніх навчальних закладів із чітко визначеними основними мовами навчання. У більшості шкіл навчання здійснюється державною – українською мовою, а іноземна мова вивчається як окремий предмет, можливо вивчення також як окремого предмета будь-якої мови національної меншини. Водночас функціонують школи з навчанням мовами національних меншин, де навчальні дисципліни, крім української мови та літератури, іноземної мови, можуть вивчатися мовою відповідної національної меншини (кримськотатарською, російською, польською, угорською, румунською, молдовською тощо) [4].

Як показує на цей час практика, недоліком такої системи можна назвати той факт, що учні загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою, які знаходяться у регіонах, де мешкає та чи інша національна меншина, отримують недостатньо знань про мову й культуру останньої. Водночас, учні загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин не отримують високого рівня знань з української мови і, як результат, у них виникають проблеми в отриманні вищої освіти, де викладання навчальних дисциплін здійснюється державною мовою; а також труднощі в знаходженні престижної роботи та інше [3].

З огляду на вищезазначене суспільство все більше доходить розуміння того, що створення мультілінгвальних або білінгвальних загальноосвітніх навчальних закладів є доцільнішим, аніж формування навчальних закладів із навчанням виключно мовою національної меншини.

Аналіз української законодавчої бази свідчить про те, що вона не суперечить основним ідеям білінгвізму і не створює перешкод для їх запровадження. В урядових та директивних документах визнається реальна багатомовність, багатокультурність та багатоетнічність українського суспільства, й ставляться завдання, спрямовані на збереження культури меншин, толерантних міжетнічних стосунків.

Таким чином, можна стверджувати, що сьогодні на законодавчому рівні в Україні створені умови для розвитку білінгвальної освіти, але існують певні проблеми у практичній організації такого навчального процесу, хоча вже сьогодні окремі навчальні заклади застосовують деякі засоби та прийоми білінгвального навчання.

Для подальшого розвитку білінгвальної освіти в Україні стає необхідним вивчення досвіду багатонаціональних країн, де ці проблеми успішно розв'язуються, а також досвіду навчальних закладів України, які працюють за цією системою, з метою розповсюдження цього досвіду на всій її території.

Список використаних джерел

1. Колодій А. Американська доктрина мультикультуралізму і етнонаціональний розвиток України / А.Колодій // Агора. Випуск 6: Україна і США: взаємодія в галузі економіки, культури і науки. – 2008. – С. 5–14. – Режим доступу: <http://political-studies.com/?p=578>
2. Кристопчук Т. Полікультурність у європейській освітній політиці / Тетяна Кристопчук // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 1-2 (50-51). – С. 122–126.
3. Методичні рекомендації з розвитку багатомовної освіти у навчальних закладах України. – Режим доступу: <https://ratir.gov/wp-content/uploads/2019/04/Multilingual-education-in-Ukraine>. – Назва з екрану.
4. Про освіту : закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>